

BESLUT
2017-10-19

Dnr 511-6603-2013

Enligt sändlista

Hans Ljungkvist
Direkt: 010-224 87 58
hans.ljungkvist@lansstyrelsen.se

Beslut om bildande av naturreservatet Siksandshöjden i Hällefors och Nora kommuner samt beslut om föreskrifter m.m.

BESLUT

Bildande av naturreservat

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen ett område av fastigheterna Siksandshöjden 1:6, Svarttjärn 1:1 och Grängshyttan 1:31 i Hällefors kommun samt Nyhyttan 1:29 och Nyhyttan 1:30 i Nora kommun som naturreservat. Reservatet har den avgränsning som framgår av kartan i detta beslut samt enligt Lantmäteriets data i bilaga 1 och som slutligen märks ut i fält.

Naturreservatets namn ska vara Siksandshöjden.

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara biologisk mångfald samt att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer.

Områdets naturskogar, myrmarker, vatten och andra ingående naturtyper liksom områdets orörda karaktär med dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald kan lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att områdets olika naturtyper med dess flora och fauna får utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer. I förekommande fall kan aktiva åtgärder vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och invasiva växt- eller djurarter.

Föreskrifter för naturreservatet

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998: 1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm, att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5§ andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd såväl som att fälla enskilda träd eller buskar, samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller delar av träd,
2. så eller plantera träd,
3. borra, gräva, spränga, schakta, markbereda eller utföra annan mekanisk bearbetning av mark, block eller berg, eller bedriva täkt av något slag, utfylla, tippa, eller anordna upplag,
4. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämna eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden,
5. anlägga väg, stig, led eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster,
6. uppföra eller upplåta mark för byggnad eller annan anläggning,
7. utöka befintlig byggnad eller anläggning,
8. uppföra mast eller vindkraftverk,
9. dra fram ledning i mark, vatten eller luft, eller gräva ned befintlig luftledning,
10. kalka mark, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
11. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
12. uppföra jakttorn, röja siktgator för jakt eller stödutfodra vilt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla.

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggande och underhåll av parkeringsplats i reservatets norra del för upp till 4 bilar enligt beslutskartan.
3. Uppsättning och underhåll av informationstavlor vid platser som markeras på beslutskartan.
4. Avverkning eller på annat sätt borttagande av exotiska träd och buskar såsom contortatall, lärkträd, ädelgran mm samt eliminering av invasiva arter som t ex blomsterlupin.
5. Bränning av utvecklingsmark och arronderingsmark.
6. Undersökning och dokumentation av djur-, växt- och svamparter samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Det är förbjudet att

1. borra, hacka, spränga, gräva, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jordytan, sten eller block, eller att flytta eller bortföra sten eller block,
2. framföra motordrivet fordon annat än på vägar,
3. fälla, bortföra eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. skada vegetationen t ex genom att plocka eller gräva upp växter såsom ris, gräs, örter, mossor eller lavar och svampar,
5. cykla eller rida förutom på stigar eller väg,
6. störa djurlivet på annat sätt än vad som normalt förekommer vid bedrivande av jakt,
7. utan Länsstyrelsens tillstånd samla in växter, djur, lavar eller svampar,
8. utan Länsstyrelsens tillstånd sätta upp permanent tavla, skylt, affisch, eller därmed jämförlig anordning eller att snitsla spår,
9. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserad tävling eller övning, lägerverksamhet eller liknande,
10. utan Länsstyrelsens tillstånd utföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön,
11. utan Länsstyrelsens tillstånd utföra kalkning av vatten.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den 19 oktober 2017.

Enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Undantag från föreskrifterna enligt 7 kap §§ 5 och 30 miljöbalken

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår ovan av föreskrifterna enligt 7 kap 6 § miljöbalken,
- b) förvaltaren av naturreservatet att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial samt annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden,

BESLUT
2017-10-19

Dnr 511-6603-2013

- c) underhåll av befintliga jaktorn samt siktgator för jakt genom försiktig röjning,
- d) uppsättning av snitslar fram till jaktpass,
- e) bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov, dock ej fridlysta eller rödlistade arter,
- f) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig väg omfattande hela vägområdet med tillhörande anläggningar i direkt anslutning till vägområdet,
- g) fastighetsägare att utföra normalt underhåll av fastighetsgränser,
- h) rättighetshavare att nyttja och underhålla befintliga båtplatser,
- i) rättighetshavare att underhålla befintliga stigar fram till båtplatser,
- j) inplantering av fisk i fiskesjö enligt beviljat tillstånd av Länsstyrelsen som var gällande då reservatsbeslutet trädde i kraft,
- k) utförande av röjning av igenväxingsvegetation på fornlämningar.

Fastställande av skötselplan

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar Länsstyrelsen att fastställa den skötselplan för naturreservatet som framgår av bilaga 2.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Området är väl sammanhållet med omväxlande naturförhållanden och stark vildmarksprägel. Det var ännu under 1950-talet helt väglöst och är så i stort sett fortfarande.

Barrblandskog i beståndsåldrar på 120-140 år dominerar skogsmarken. Åldersspridningen är ändå förhållandevis stor. De högsta trädåldrarna uppskattas till ca 200 år, för enstaka tallar betydligt mer än så. Dessa äldre trädindivider finns spridda i hela området, oftast enstaka men även i mindre bestånd. Ett inte obetydligt inslag av asp och björk finns i flera av de barrdominerade bestånden, särskilt på åsar och i blockrika småkuperade terränglägen. Tillgången på död ved är lokalt god, både i form av stående död ved av löv- och barrträd och lågor i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Spår efter skogsbrand från långt tillbaka i tiden finns på gamla brandstubbar av tall. Brandspåren är sparsamt förekommande och finns mest i tallskogarna i anslutning till myrarna.

Områdets östra del präglas av Hålltjärnens dalgång vars östra strand utgörs av en drygt 600 meter lång blockrik brant med inslag av rasbranter och lodväggar och flerhundraåriga granar och tallar. Hålltjärnens västra strand är även den blockrik och barrskogen når här ända fram till sjön.

Otydliga lämningar efter en gammal koppargruva i områdets östra del är idag omgiven av naturskogsartad barrskog. Spår efter enstaka kolbottnar finns på ett par ställen.

Flera rödlistade och kontinuitetsberoende svampar förekommer som t ex tallgråticka, ullticka, granticka, gränsticka, svart taggsvamp och orange taggsvamp. Signalarten koralllav förekommer spridd i flera exemplar. Den växer vanligtvis på block och lodytor men här huvudsakligen på lövträd. Förekomsten indikerar trädkontinuitet och stabilt fuktigt mikroklimat. Spår efter födosök av tretåig hackspett förekommer frekvent på döende barr- och lövträd. Duvhök häckar inom området. Äldre och även enstaka nyare uppgifter finns om smålom i Klosstjärnen och Kultjärnen. Storlom ses regelbundet i Hältjärnen.

Myrarna håller höga naturvärden och tillhör klass 2 i länets våtmarksinventering (VMI, 1998). I de mer trädfattiga kärrpartierna vid Kultjärnsbäcken finns rikkärrytter med brunmossor. Dessa ytor har antagligen förr nyttjats för våtmarksslätter. Möjligen har hela bäckdalen en gång varit slåttad.

De ovan beskrivna naturvärdena knutna till områdets livsmiljöer, naturliga dynamik samt mängden signalarter och rödlistade arter har endast begränsade möjligheter att finnas kvar under påverkan av skogsbruk. Den närmast förväntade skogsbruksåtgärden är för större delen av området slutavverkning.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

De särskilda naturvärden som framkommit om reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Förutsättningarna för att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om förvaltningsinriktningen i detta beslut följs och skötselmålen uppfylls i enlighet med den för reservatet fastställda skötselplanen.

Beslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen. Skyddet av Siksandshöjden bidrar till arealmålet för miljömålet Levande skogar samt till miljömålet Ett rikt växt- och djurliv.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

BESLUT
2017-10-19

Dnr 511-6603-2013

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen fått av Bergsstaten.

Vid en avvägning, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ *förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning*, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Området uppmärksammades på 1970-talet av Nora Biologiska Förening bl.a. för den gamla skogen och en tjäderlek på östra sidan om sjön Hålltjärnen. I samband med naturinventeringar utförda i kommunal regi 1994 och 1999 bedömdes områdets skogar och våtmarker ha höga naturvärden. Skogsstyrelsen avgränsade och registrerade därefter flera nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt. För delar av området skedde dessa registreringar i samband med besiktning av skogsbestånd anmälda för slutavverkning 2011. Länsstyrelsen fick kännedom om områdets höga naturvärden och planerna på avverkning genom Skogsstyrelsen. Frågan uppkom då om att bilda ett sammanhängande reservat som inneslöt hela klustret av nyckelbiotoper väster om Hålltjärnen. Länsstyrelsen kontaktade ägarna till de fem berörda fastigheterna och väckte frågan om skydd och fick ett godkännande för att låta utföra ersättningsutredningar. Därefter har förhandlingar förts om justeringar av gränsdragning, föreskrifter mm. Det sista intrångsavtalet blev klart 2016.

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

Samråd har skett med Hällefors och Nora kommuner.

BESLUT
2017-10-19

Dnr 511-6603-2013

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

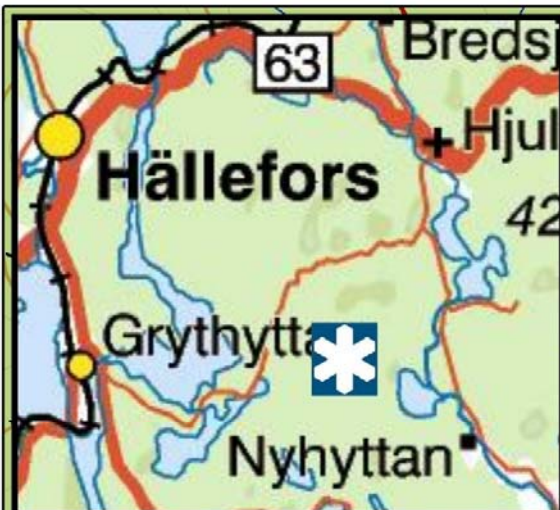
Namn:	Siksandshöjden.
NVR (RegDOS) id:	2046763.
Kommun:	Hällefors och Nora.
Natura 2000-område:	-
Lägesbeskrivning:	13 km sydost om Hällefors.
IUCN-kategori:	1a (strikt naturreservat).
Fastigheter:	Del av Siksandshöjden 1:6 och Svarttjärn 1:1 i Hällefors kn samt Grängshyttan 1:31, Nyhyttan 1:29 och Nyhyttan 1:30 i Nora kn.
Markägare:	Enskilda.
Rättigheter:	Jakt, väg.
Areal:	166 ha, varav 121 ha produktiv skogsmark, 29 ha sjö, 14 ha våtmark och impediment 2 ha
Naturtyper:	Barrskog, blandskog, sjö och myrar.
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län.

Detta beslut kan överklagas. (Se bilaga 3.)

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Larsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit länsjurist Katarina Nyberg, t.f. enhetschef Åsa Forsberg samt handläggare Hans Ljungkvist, föredragande.

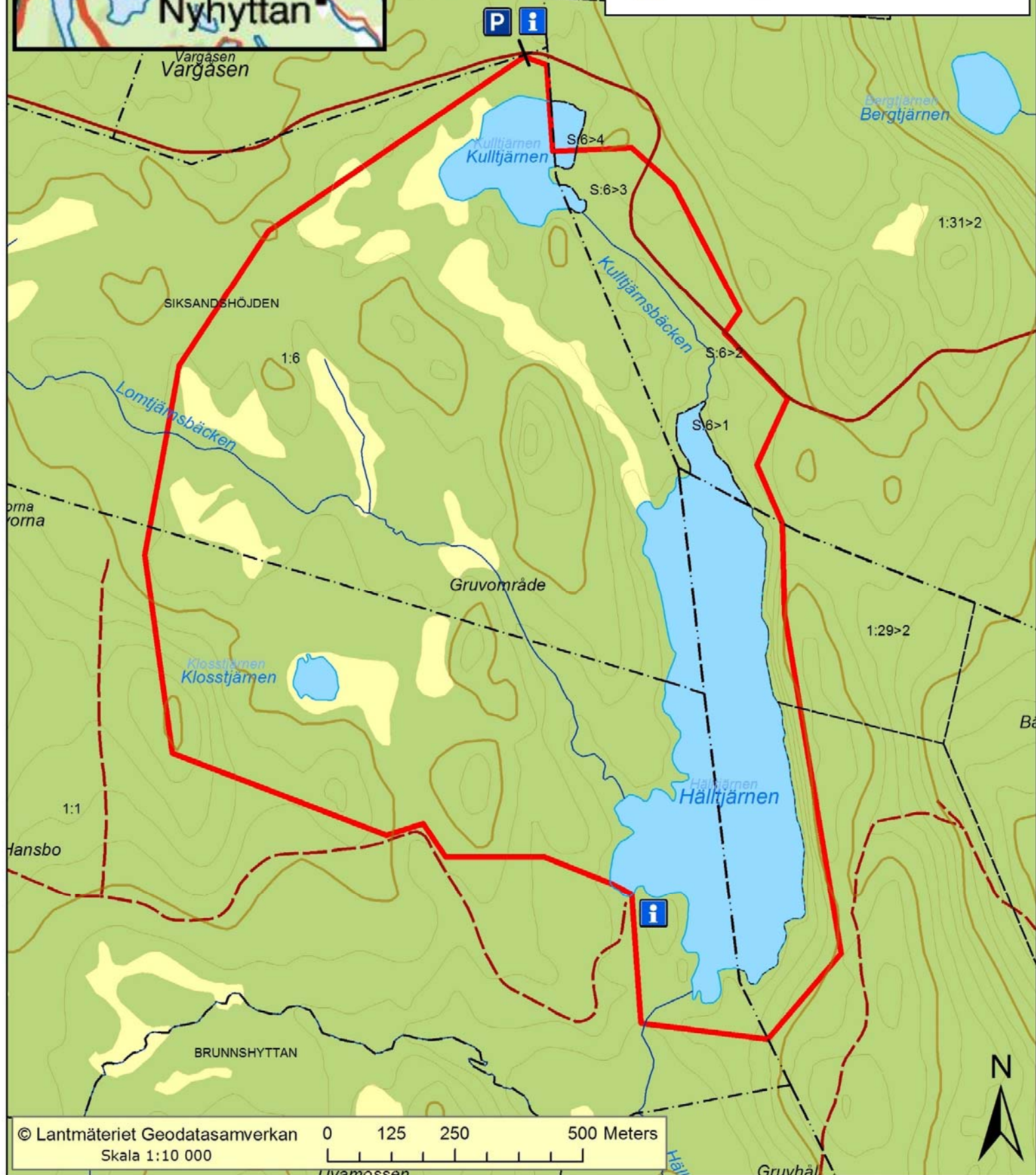
Maria Larsson

Hans Ljungkvist

Beslutskarta för naturreservatet
SIKSANDSHÖJDEN
i Hällefors och Nora kommuner
Beslutsdatum 2017-10-19
Dnr: 511-6603-2013

- Naturreservat enligt detta beslut
- Informationstavla
- Parkering

Länsstyrelsen
Örebro län

Åsa Forsberg
010-224 87 52
asa.forsberg@lansstyrelsen.se

1(7)

SKÖTSELPLAN
2017-10-19

Dnr 511-6603-2013

Skötselplan för naturreservatet Siksandshöjden i Hällefors och Nora kommun

Vårtbjörk på Siksandshöjden. Foto: Kjell Store.

Skötselplanen utgör bilaga 2 till reservatbeslutet.

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara biologisk mångfald samt att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer.

Områdets naturskogar, myrmarker och andra ingående naturtyper liksom områdets orörda karaktär med dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas.

Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald kan lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att områdets olika naturtyper med dess flora och fauna får utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer.

I förekommande fall kan aktiva åtgärder vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och invasiva växt- eller djurarter. Aktiva åtgärder för att upprätthålla eller återskapa lämplig kemisk status i Hålltjärnen och Hålltjärnsbäcken kan vid behov vidtas.

Administrativa data

Objektnamn	Siksandshöjden
NVR-id	2046763
Skyddsform	1a Strikt naturreservat
Beslutsdatum	2017-10-19
Län	Örebro län
Kommun	Hällefors och Nora
Läge	13 km sydost om Hällefors
Fastigheter	Del av Siksandshöjden 1:6 och Svarttjärn 1:1 i Hällefors kn samt Grängshyttan 1:31, Nyhyttan 1:29 och Nyhyttan 1:30 i Nora kn
Area	166 ha, varav 121 ha produktiv skogsmark, 29 ha sjö, 14 ha våtmark och impediment 2 ha
Naturtyper enligt Vc-natur	Tallskog 41,3, granskog 10,8, barrblandskog 33,3, barrsumpskog 17,4, lövblandbarrskog 5,4, triviallövskog 1,7, lövsumpskog 2,5, ungskog inkl hyggen 8,4, sumpskogsimpediment 1,9, våtmark 14,3.
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen

Naturförhållanden

Siksandshöjdens naturreservat utgörs av ett småkuperat myr- och skogsområde där en långsmal sjö, Hälltjärnen, utgör ett stort och markant inslag i området. Området är väl sammanhållet med omväxlande naturförhållanden och stark vildmarksprägel.

Områdets östra del präglas av Hälltjärnens dalgång vars östra strand utgörs av en drygt 600 meter lång blockrik brant med inslag av rasbranter och lodväggar och flerhundraåriga granar och tallar. Hälltjärnens västra strand är blockrik och barrskogen når här ända fram till sjön.

Reservatet består av barrblandskog i åldrar på 120-140 år. Åldersspridningen är dock stor. De högsta trädåldrarna uppskattas till ca 200 år, för enskilda tallar betydligt mer än så. Dessa äldre trädindivider finns spridda i hela området, oftast enskilda men även i mindre bestånd. Det finns inslag av asp och björk i flera av de barrdominerade bestånden, särskilt på åsar och i blockrika, småkuperade terränglägen. Spår efter skogsbrand från långt tillbaka i tiden finns på gamla brandstubbar av tall. Brandspåren är sparsamt förekommande och finns mest i tallskogarna i anslutning till myrarna.

Hälltjärnen är en näringsfattig sprickdalssjö. Foto: Kjell Store

Historisk markanvändning

Området var ännu under 50-talet helt väglöst. Endast hästkörvägar samt en stig korsade Siksjöhöjden. En gammal koppargruva, idag svår att finna, finns här, omgiven av en idag naturskogsartad barrskog. Spår efter enstaka kolbottnar finns på ett par ställen.

Prioriterade bevarandevärden

Tillgången på död ved är lokalt god, både i form av stående död ved av löv- och barrträd och lågor i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Flera rödlistade och kontinuitetsberoende svampar förekommer som t ex tallgråticka, ullticka, granticka, gränsticka, svart taggsvamp och orange taggsvamp. Signalarten korallav förekommer spridd i flera exemplar. Den växer vanligtvis på block och lodytor men här huvudsakligen på lövträd. Förekomsten indikerar trädkontinuitet och stabilt mikroklimat. Spår efter födosök av tretåig hackspett förekommer frekvent på döende barr- och lövträd. Duvhök häckar inom området. Äldre och även enstaka nyare uppgifter finns om smålom i Klosstjärnen och Kultjärnen. Storlom ses regelbundet i Hålltjärnen.

Myrarna håller höga naturvärden och tillhör klass 2 i länets våtmarksinventering (VMI, 1998). I de mer trädfattiga kärrpartierna vid Kultjärnsbäcken finns rikkärrytor med brunmossor. Dessa ytor har antagligen förr nyttjats för våtmarksslätter. Möjligen har hela bäckdalen en gång varit slåttad.

Källor

1. Artportalen, www.artportalen.se, Artdatabanken och Naturvårdsverket.
2. Häradskartan
3. Ekonomiska kartan 1950-tal
4. VMI

PLANDEL

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet har indelats i två skötselområden:

1. Skog
2. Friluftsliv

Skötselområde 1, skog (166 ha)

Barrblandskog i beståndsåldrar på 120-140 år dominerar i området. Åldersspridningen är dock stor. De högsta trädåldrarna uppskattas till ca 200 år, för enstaka tallar betydligt mer än så. Dessa äldre trädindivider finns spridda i hela området, oftast enstaka men även i mindre bestånd. Det finns inslag av asp och björk i flera av de barrdominerade bestånden, särskilt på åsar och i blockrika, småkuperade terränglägen. Spår efter skogsbrand från långt tillbaka i tiden finns på gamla brandstubbar av tall. Brandspåren är sparsamt förekommande och finns mest i tallskogarna i anslutning till myrarna.

Bevarandemål

Arealen skog ska vara minst 166 hektar. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd. Typiska arter: tallgråticka (VU), granticka (NT), svart taggsvamp (NT) och tretåig hackspett.

Skötselåtgärder

- Vid behov friställa naturvärdesträd genom avverkning eller ringbarkning.

Skötselområde 2, Friluftsliv

Reservatet ligger 13 km sydost om Hällefors. En parkeringsplats finns i områdets norra del. Reservatet ligger i nivå 1, enligt fastställt Nivåläggningsdokument dnr: 512-504-2014.

Bevarandemål

Naturreseptatet ska ge allmänheten goda möjligheter att uppleva naturreseptatets naturvärden. Besökare ska kunna orientera sig och hämta kunskap om reseptatet genom aktuell informationstavla.

Skötselåtgärder

- Informationstavlur med karta ska sättas upp enligt skötselplanekartan.
- Tillsyn och underhåll av informationstavlur och parkeringsplats.

Övrigt**Förvaltning**

Reservatsförvaltare är Länsstyrelsen i Örebro län.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatsgränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Uppföljning**Uppföljning av bevarandemål**

Uppföljningen av bevarandemål och syfte kommer att ske inom länens obligatoriska uppföljning – Block A – och beskrivs i Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker. Effekter av restaureringsåtgärder som kostat mer än 200 000 SEK, som är finansierade av sakanslaget och syftar till att stärka bevarandestatusen i naturtyper i Habitatdirektivets bilaga 1 eller för arter i bilaga 2 ska följas upp inom länens obligatoriska uppföljning. Ytorna där åtgärdena genomförts ska följas upp separat så att åtgärdens effekter kan mätas.

Uppföljning av friluftsliv

Uppföljningen av friluftsliv kommer att ske enligt Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län. Planen är i dagsläget inte färdigställd.

Karta till skötselplan
för naturreservatet
SIKSANDSHÖJDEN
i Hällefors och Nora kommuner
Beslutsdatum 2017-10-19
Dnr: 511-6603-2013

 Naturreservat enligt detta beslut

 Informationstavla

 Parkering

